GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Joi'a si Duminec'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 97. Joi, 19|7 Decembre 1878.

Opositiunea in delegatiunea ungara.

Brasiovu, 18 Decembre 1878.

Multu desbatut'a cestiune orientala, dupa-ce a trecutu prin amendoue parlamentele imperîului si prin delegatiunea austriaca a datu de lucru in fine si delegatiunei ungare. Nu se póte dice, ca delegatii unguri nu 'si-ar' fi datu silintia de a aduce pe catu numai li s'a potutu vederi noue in desbatere. Acést'a se póte dice mai multu despre vorbitorii opositiunei, cari desi nu au atacatu cu aceeasi impetuositate, cá falang'a lui Dr. Herbst, pe ministrulu de esterne, ca-ci nu potu se uite, ca este connationalulu loru, totusi, póte chiaru prin moderatiunea ce si-au impus'o, au sciutu se combata cu mare succesu politic'a siovaitóre, ce a observat'o pana acuma d-lu Andrássy.

Mai impunsatórie au fostu argumentele produse de conservatorii, comite Albert Apponyi si comite Anton Széchen, apoi cele produse de marele Deákistu de odinióra, dér' acuma trecutu in castrele opositionale, Augustu Pulszky.

Mare miscare a produsu intre delegati afirmatiunea lui Apponyi, ca ide'a fundamentala a politicei nóstre esterióre este actiunea paralela cu Russi'a, e impartirea Turciei. Noi, dise elu, amu lasatu se se incuibe russii in Bulgari'a si amu ocupatu provinciele apusene Bosni'a si Herzegovin'a. Dunarea amu parasit'o si ne-amu multiamitu cu positiunea strategica din tierile ocupate. Ce este acést'a alta, déca nu o actiune paralela? Missiunea monarchiei, o vede Apponyi in aceea, cá se nu lase panslavismulu se se grupeze la unu locu. Trebuiea dér' inainte de tóte, se impedecamu orice comunicare a Russiei cu popórele Balcaniloru. In locu de acést'a ne-amu pusu pe unu terenu impossibilu, adeca a face concurentia Russiei in acele tieri. Acésta concurentia este inse pentru noi impossibila, pentru-ca Russi'a se baséza acolo pe afinitatea de rassa, si pe comuniunea de religiune, pre candu noue ne lipsesce acestu spriginu si ne trebuie inca 50 de ani de lupte cá se ajungemu acolo, unde se afla astadi Russi'a. Dá, Bosni'a si Herzegovin'a este numai plat'a pentru serviçiele, ce le-amu facutu Russiei la darimarea Turciei. De aceea Apponyi tiene, ca politic'a lui Andrássy a fostu atatu de gresita incatu amenintia chiaru esistenti'a monarchiei.

Comitele Antonu Széchen recunósce grav'a positiune a comitelui Andrássy, dér' acést'a nu 'lu impiedeca a sustiené, ca acea politica a fostu tare gresita, ca-ci n'a cunoscutu de cu vreme, ca orice tractare a cestiuniloru turcesci, care se departá de terenulu tractateloru, deschidea numai calea desnodarei cestiunei orientale, cu tóte periculele sale. Opiniunea publica in Ungari'a era dedata a vedé asigurarea interesseloru unguresci in sustienerea imperiului otomanu, ér' mediulócele de aperarea loru ale cautá la Dunare, in Romani'a Bulgari'a si la tiermulu Marei Negre. Acuma desi acést'a parere nu mai corespundea in multe starei reale a lucruriloru, totusi ar' fi trebuitu celu puçinu o pregatire, o deslusire pentru cá ómenii se 'si schimbe ideile loru de cincidieci de ani si se se reintórca la ide'a timpiloru lui Ioane Hunyady si a printiului Eugeniu de Savoi'a. „A guverná insémna a prevedé, ér' a guverná constitutionalu insémn'a a conduce!“

Széchen nu póte nicidecumu aprobá form'a, in care monarchi'a a luatu mandatulu dela congressulu din Berlinu. Acestu mandatu e pré puçinu claru si tocmai acést'a insufla in privinti'a internationala temerile cele mai serióse. Déca inse mandatulu acest'a a fostu o gresiéla fatala, atunci esecutarea lui este si mai mare gresiéla. Andrássy insusi marturisesce, ca s'a insielatu in privinti'a financiara. Dér' acésta este unu casu, in care nu era ertatu se se insiele. La asemeni intreprinderi trebuie se se prevéda inainte chiaru si siansele cele mai nefavorabile.

Ocupatiunea numai atunci s'ar' fi potutu aprobá, dice in fine Széchen, déca Turci'a ar' fi fostu in adeveru cu totulu sfarmata, fia in urm'a unei revolutiuni séu a unui resbelu. Pentru casulu acest'a monarchi'a ar' fi potutu se faca o declaratiune franca, conscia si leala la Berlinu si poterile de siguru ar' fi consimtîtu.

Augustu Pulszky combate aspru motivele, pe cari se baséza aperarea ministrului. Ocupatiunea Bosniei, dice, erá menita se sparga inelulu slavicu, care amenintiea a se formá acolo. In locu de acést'a inse ne-a impusu o problema si mai mare: Conducerea sudslavismului. Ca-ci séu ca voimu se lucramu in contra aspiratiuniloru sudslavice, ceea ce ar' provocá cele mai grave pericule asupra monarchiei, séu ca dincontra, — deórece in Bosni'a se póte face numai o politica bosniaca, — trebuie se conducemu insine acele aspiratiuni. Atunci inse vomu lucrá in contra propriei dorintie de a paralisá planurile Russiei in Orientu.

Éta argumentele cele mai insemnate, produse de catra opositiunea din delegatiunea ungara in contra politicei comitelui Andrássy, pe care l'au nemeritu, dér' nu l'au potutu inca resturná. Andrássy e cá harapulu, ori-catu l'ai si spalá, elu albu nu se mai face. Maioritatea cea mare a delegatiloru l'a sustienutu, votandu in favorulu guvernului. Este bine cu tóte aceste a cunósce si parerea opositiunei, care in impregiurarile actuali, candu numerulu celoru ce parasescu partid'a guvernamentala cresce pe dî ce merge, póte se fia chiamata in curêndu a inlocui pe cei ce conducu astadi destînele Ungariei.

Sinodulu bisericei autocefale romane.

Pe nici unu terenu nu s'a lucratu atatu de puçinu pana acuma in Romani'a, cá pe terenulu bisericescu. Clerulu din Romani'a, care ar' trebuí se fia inainte mergêtoriu pe calea culturei, a remasu atatu de multu indereptu, incatu este lipsa de o activitate neobosita de cateva decenie, spre a 'lu redicá pe acea trépta, pe care trebuie se stè dupa positiunea, ce ocupa in statu. In privinti'a acést'a sunt fórte importante lucrarile „santului Sinodu alu s. biserici autocefale ortodocse romane“, care se afla tocmai acuma adunatu in sessiunea de tómna 1878. „Monitorulu“ publica discursulu, ce la tienutu I. P. S. S. Metropolitu primatu alu Romaniei Calinicu, din care estragemu punctele mai principale. Metropolitulu 'si esprima inainte de tóte bucuri'a, ca présantitii parinti s'au potutu aduna in numerulu cerutu de lege spre a incepe lucrarile Sinodului, ca-ci din sessiunile trecute au remasu mai multe cestiuni neterminate. Una din aceste cestiuni a fostu cea relativa la schitulu romanu din muntele Athos, care acuma este aplanata. A 2-a cestiune privesce r e f o r m a r e a c o s t u m u l u i preutiescu. In sessiunea trecuta s'a fostu numitu o comissiune care se studieze cestiunea. Din reportulu acestei comissiuni, dice metropolitulu primatu, veti vedé, ca p a l a r i 'a, singura schimbare essentiala in costumulu de incercare introdusu in eparchi'a nóstra, nu este o inovatiune neusitata in clerulu ortodocsu alu tierei nóstre. Monumentele istoriei ne arata, ca mai inainte atatu patriarchii din Orientu, catu si metropolitii nostri portau palarii in vieati'a ordinaria. Preotii nostri romani de tiéra in vieati'a loru ordinaria si astadi pórta palarii si caciule; spera dér', ca in privinti'a acést'a usioru se va stabili o intielegere comuna intre PP. SS. membri ai s. Sinodu, ca-ce acésta cestiune n'atinge SS. canóne. A 3-a cestiune, care cere o deslegare grabnica, privesce pe diuariulu oficialu alu s. Sinodu „Biseric'a ortodocsa romana“. Metropolitulu primariu amintesce reportulu, ce l'a fostu facutu comissiunea alésa in sessiunea trecuta in scopu de a ecsamina starea acelui diuariu. Comissiunea a aflatu, ca acést'a stare e departe de a corespunde dorintiei s. Sinodu, precumu si clerului si publicului cetitoriu. Metropolitulu spune apoi, ca cá presiedinte alu s. Sinodu, pentru ca se nu supere prestigiulu acestuia, care n'a potutu luá nici o decisiune definitiva in cestiunea acésta, a crediutu de datori'a s'a a luá mesuri pentru inlocuirea provisoria a membriloru vechi ai redactiunei cu altii mai capabili si de mai buna credintia.

Aceste mesuri, dice, inse nu s'au potutu aplicá, din causa, ca redactiunea vechia s'a opusu a dá in primirea membriloru nou numiti archiv'a si averea diuariului, ér' noi n'amu voitu a intrebuintiá midiulóce mai energice, asteptandu, cá Fratiile vóstre se faceti cele de cuviintia. Mai departe dice: a 4-a cestiune, care are importanti'a cea mai mare, este aceea, d e a s e r e t i p a r í c a r t i l e b i s e r i c e s c i c u l i t e r e l a t i n e si a se inlocuí cu acésta ocasiune cateva espressiuni prea invechite si reu sunatórie cu altele mai romanesci; acésta idea emisa de Noi inca de multu si recomandata de d. ministru de culte, ati aprobat'o si Frati'a vóstra si remane dér', cá s. Sinodu se cugete seriosu asupra modului, ce-lu crede mai nimeritu pentru realisarea ei. In fine crede, ca este trebuintia, cá s. Sinodu se cugete fórte seriosu de a complecta golurile, ce ecsista in sinulu seu prin alegerea unoru persóne demne si distinse prin invetiatur'a si cu deosebire prin moralitatea loru. Éca dér' cestiunile de capetenia, de cari va avé a se ocupa s. Sinodu alu bisericei autocefale romane in sessiunea actuala.

Din diet'a Ungariei.

(C u m u s e v o r b é s c a c r o a t i i i n d i e t'a U n g a r i e i c á s e - i i n t i e l é g a?) Merita se facemu mentiune de-o mica desbatere, ce s'a incinsu in siedinti'a din 11 Dec. c. in diet'a Ungariei asupra acestei cestiuni, candu a fostu vorba de aceea, cumu se se puna in diuariulu dietei cuventarile tienute in limb'a croata. Comissiunea diuariului a propusu adeca, cá aceste discursuri, imediatu dupa pronuntiarea loru, se se céra dela deputatii respectivi si se se insereze in diuariu in limb'a croata si in traductiune autentica ungurésca. Façia cu acést'a a propusu A. Beöthi, cá se se puna in dieta celu puçinu unu stenografu, care se scia stenografá in limb'a croata. Carolu Mihálovics sustienù parerea lui Beöthy. Elu recunósce, ca pe croati nu-i intielegu in dieta si dice, ca ar' fi póte mai cu minte se vorbésca n e m t i e s c e, cá se-i pricépa fiecare. Alex. Csanády: Tóte le asiu fi crediutu, numai aceea nu, ca natiunea se póta degenerá astfeliu, cá se fia possibilu a se face aci o propunere de a vorbi nemtiesce. (Mare ilaritate.) Adeveratu, ca multi nu cunoscu limb'a croata, dér' si de aceia sunt, cari nu pricepu nemtiesce si elu insusi este unulu dintre aceia, cari n u v o i e s c u se pricépa acést'a limba (Ilaritate sgomotósa) si elu din partei tiene, ca li s'a facutu croatiloru pré mare concessiune, lasandu-i se vorbésca in limb'a loru. Primesce inse propunerea comissiunei. Ministrulu-pres. Tisza dice, ca totusi nu e fora de folosu de a cunósce limb'a unui poporu mare si cultu cu-o literatura insemnata (ad. limb'a germana), dér' crede si elu, ca in diet'a ungara se póte intrebuintiá numai limb'a maghiara si cea croata, concesa de lege. Este de parere a se supune propunerea lui Algernon Beothy comissiunei diuariului. (Aprobare.) Paulu Hoffmann: Croatii vorbescu raru (Ei votéza numai barbatesce in favorulu lui Tisza. Not'a Culeg.) si numai asiá dicêndu in recognitionem juris, spre a intrebuintiá dreptulu loru. Crede dér', ca propunerea comissiunei va fi satisfacêtóre. — Madarász e de astadata in positiune a conglasui cu d-lu Tisza si crede, ca amanarea va fi

mai corespundietóre, cá se ne cugetamu bine asupra lucrului. Croatii ar' poté inse in adeveru, d é c a n e i u b e s c u a t a t u d e m u l t u, se invetie ungaresce! — Ákos Beöthy nu presupune, ca croatii ar' fi esprimandu principii inimice statului; dér' in totu casulu e mai bine se scimu, ce contienu cuventarile loru; de aceea ajunge ceea ce a propusu comissiunea.

Danielu Irányi dice: Cestiunea financiara, pe care o atinse referentulu Péchy, nu póte fi luata in consideratiune. Din parte-i nu voiesce se faca nimica, ce ar' poté se amarésca pe croati. In 1848, candu vediu ce suferintie a causatu tierei cért'a dintre nationalitati, s'a legatu serbatoresce, de a incercá totu, ce ar' poté inaintá restabilirea bunei intielegeri, ca-ci acel'a, caruia i-ar' succede acést'a, v a f i g l o r i f i c a t u c á a l u d o i l e a f u n d a t o r i u a l u r e g a t u l u i. Votéza pentru propunerea lui Beöthy. (Aplause.) Pavl Szontágh dice in fine, ca pentru aceea, ca vorbesce odata intr'unu anu si unu croatu, nu e de lipsa a mai aduce unu stenografu croatu. In fine se primesce propunerea lui Madarász, cá se se amane cestiunea, cu alte cuvinte se se lase incurcata. Croatii dér' voru continuá a vorbi in dieta fara cá se fia intielesi si fara cá vorbirile loru se fia stenografate si talmacite in diuariulu dietei. —

Conventiunea incheiata intre Romani'a si Turci'a.

Lege.

Art. unicu. — Conventiunea incheiata la 23 Novembre 1878 intre plenipotentiarii A. S. R. Domnulu Romaniei si plenipotentiarii M. S. Imperatului Otomaniloru in priviuti'a repatriariei prisonieriloru turci este aprobata.

Acésta lege, impreuna cu conventiunea anecsata la dens'a, s'a votatu de adunarea deputatiloru in siedinti'a dela 24 Novembre 1878 si s'a adoptatu cu unanimitate de 64 voturi.

(L. S.) Vice-presiedinte G. H a s n a s i u.
Secretaru N. C i s i m a n u.

M. S. Imperatulu Otomaniloru si A. S. R. Principele Romaniei, de o potriva animati de a repatriá pe prisonierii de resbelu, au hotarîtu de a inchieiá spre acestu sfersitu o conventiune, si au numitu cá plenipotentiari:

M. S. Imperatulu Otomaniloru pe Suleiman-pasi'a, generalu de brigada si pe Azarian-Effendi, functionariu ai sublimei Portii;

A. S. R. Principele Romaniei pe colonelulu Alecsandru Budisténu, comandantu alu piatiei Bucuresci si pe sub-intendantulu Balabanu, directoru de serviçiu la ministeriulu de resbelu;

Cari, dupa ce si-au schimbatu deplinele loru poteri aflate in buna si regulata forma, au convenitu asupr'a articoleloru urmatóre:

Art. 1. Repatriarea prisonieriloru de resbelu se va face imediatu dupa ratificarea conventiunei de façia.

Art. 2. Cheltuelile de intretienerea prisonieriloru de resbelu, restituiti séu morti in intervalu, se voru constatá si aprobá de delegatii ambeloru guverne si in urma divisate in 2 perióde distincte. Prim'a se socotesce din diu'a, in care au fostu prinsi pana la incetarea ostilitatiloru, si a dou'a cuprinde period'a, ce remane dela incetarea ostilitatiloru pana la repatriarea loru.

Art. 3. Plat'a totalului primei parti a cheltuieliloru de intretienere, enunciate la articululu precedentu, se va face in 14 scadenti egale, distantie un'a de alt'a de siese luni, astfeliu, ca in siepte ani, cu incepere din diu'a ratificarei presentei conventiuni, va trebui cá totulu se fia pe deplinu achitatu. Visteri'a imperiala va liberá spre acestu sfersitu bonuri de thesauru, representandu fiecare unulu din termeni.

Art. 4. Plat'a celei de a dou'a parti a cheltuieliloru enunciate la art 2 va fi facuta in trei luni cu incepere din diu'a ratificarei conventiunei de façia, si visteri'a imperiala va liberá spre acestu sfersitu bonuri de thesauru imediatu dupa ratificarea acestei conventiuni.

Art. 5. Present'a conventiune va fi ratificata si ratificarile ei voru fi schimbate la Bucuresci, 15 dile dupa semnarea ei. séu mai curéndu de se va poté.

Dreptu care plenipotentiarii respectivi au semnat'o si au pusu pe dens'a sigilulu armeloru loru.

Facuta la Bucuresci, la 23 Nov. (5 Dec.) 1878.

Semnati: Colonelu B u d i s t é n u, sub-intendantu B a l a b a n u.

Semnati: S u l e i m a n, A z a r i a n.

Pentru traductie conformu cu tecstulu originalu:

Ministru afaceriloru straine C o g a l n i c é n u.

Articulu aditionalu.

Subsemnatii plenipotentiari ai M. S. Imperatului Otomaniloru si ai A. S. R. Principele Romaniei, in virtutea autorisatiunei guvernului loru si conform cu art. 2 alu conventiunei semnata astadi, constata si classifica, ca cheltuelile ocasiunate guvernului romanu pentru intretienerea prisonieriloru de resbelu otomani, din diu'a, in care au fostu prinsi, pana la 1/13 Novembre 1878, se urca la suma de 1.423,482 franci 65 centime. — Totalulu primei parti a cheltueliloru enunciate la art. 4 din conventiune se urca la sum'a de 863,482 franci 65 centime. Totalulu celei de a dou'a parti a cheltueliloru enunciate la art. 4, impreuna si cu cheltuelile de transportulu prisonieriloru pana la Galati, se urca la sum'a de 560,000 franci. Tóte aceste sume voru fi platibile la terminile aretate in conventiune, in monete metalice. Este bine intielesu, ca cheltuelile ocasiunate Romaniei pentru intretienerea acelorasi prisonieri cu incepere dela 1/13 Novembre 1878 pana la imbarcarea loru la Galati se voru adauge la sum'a platibila in trei luni, in virtutea art. 4 alu conventiunei.

Dispositiunile de façia voru avé aceeasi fortia si aceeasi valóre cá si candu ar' fi tecstualu inserate in corpulu conventiunei.

Facutu la Bucuresci, in duplu originalu, la 23 Nov. (5 Dec.) 1878.

Semnati: Colonelu B u d i s t é n u, sub-intendantu B a l a b a n u.

Semnati: S u l e i m a n, A z a r i a n.

Pentru traductiune conformu cu tecstulu originalu:

Ministrulu afaceriloru straine C o g a l n i c é n u.

(L. S. M. A. S.)

Selagiu, 3 Decembre 1878.

. . . Este o santa datorintia nu numai a clerului ci si a inteligintiei romane de a lucrá din respoteri, adeverat'a, nefaçiarit'a religiositate se se inradecineze afundu si durabilu in anim'a poporului romanu si de a merge in acést'a privintia luminandu cu esemplu inaintea lui. Inteligint'a miréna are dér' si aci, cá-si in alte multe casuri, a lucrá in cointielegere cu preotimea. Dorere inse, ca se afla inca si astadi numerosi preoti, cari sunt atatu de apathici, si in modu atatu de vatamatoriu reservati façia de inteligint'a miréna in lucrurile bisericesci, incatu in locu de a-o castigá, departéza mai multu pe acést'a dela o colucrare comuna. Sunt inse si numerosi preoti, cari facu esceptiune in privinti'a acést'a si unulu dintre acesti domni preoti este protopopulu Bredului si totodata parochulu comunei Ortelecu, T e o d o r u P o p u. Densulu la prim'a s'a infaçiasiare in acestu tienutu sciù se castige pentru sine si afacerile eclesiastice si scolare ale tractatului seu pe inteligint'a miréna de aici si de atunci incóce n'a fostu o singura ocasiune, unde acést'a se-i fi denegatu successulu seu si se nu-i fia urmatu cu respectu si iubire in tóte intreprinderile sale, indreptate spre binele bisericei si scólei romane. Resultatele imbucuratórie ale acestei cointielegeri si conlucrari se si arata la fiecare passu, ér' inteleginti'a nu lasà se tréca nefolosita nici un'a ocasiune spre a-si manifestá respectulu si iubirea façia de persón'a numitului domnu protopopu.

Un'a dintre aceste ocasiuni binevenite fú santirea bisericei din Ortelecu de nou restaurata prin staruinti'a d-lui protopopu si a bravului seu curatóre, Selagénu, — care se serbà in 17 Nov. a. c. Actulu de santire lu indeplinì, si sant'a liturghia pe langa asistintia numerósa o celebrà Vicariulu Silvaniei Rvdss. d-nu Alimpiu Barboloviciu. Totu D.-S'a tienù si cuventarea bisericésca cu indatinat'a-i elocintia, animandu multimea de poporu coadunata la iubirea lui Dumnedieu si a frumsetiei casei sale. Tempulu a fostu nespusu de uritu, calile in intielesulu deplinu alu cuventului desfundate; dér' totu s'au adunatu din dragoste catra parintele loru sufletescu la mes'a domnului protopopu mai bine de 50 de persóne dintre intelegintia, intre cari o frumósa cununa de dame. Betrani si tineri animati de ospitalitatea si rar'a amabilitate a domnei si domnului casei petrecura impreuna cu cea mai mare cordialitate si veselia pana tardiu in nópte. Dintre dame ne incantara cu presinti'a, amabilitatea loru, afara de domn'a casei Maria Popu, pré onor. dómna Maria Barboloviciu, Eleonor'a Nichit'a, Amali'a Popu, Mari'a Orosu, Julian'a Unguru, Julian'a Ghirasimu, Julian'a Andreiu, Ann'a Oprisiu, Mari'a Popu, Veronic'a Prodanu si cateva domnisióre. Nu potu lasá neamentitu, ca a luatu parte cu mare cordialitate la petrecere si chiaru la jocurile romane marele professoru si sincerulu amicu alu romaniloru Antoniu Dobai din Haraclanu. Avuramu dér' o convenire si petrecere, la care vomu recugetá totdeaun'a cu placere. Multiamita pentru ea domnului protopopu si amabilei sale sotii.

Selagianulu.

Revista literara.

Consideratiuni asupr'a timpului si spatiului c'unu tractatu ortograficu in locu de precuventare de Ionu cav. de Puscariu. E unu lucru frumosu si imbucuratoriu, ca d-nulu cav. Puscariu n'a facutu cumu facu fórte multi functionari, ca dupa ce iesu din cancelaria nu se mai intereseza de nimic'a, chiaru nici de studiulu specialitatii loru, ci a intrebuintiatu orele sale libere spre a se ocupá cu cercetari ortografice si cu studii paleontologice geologice, archiologice si biblice. Cei dreptu d. Puscariu e cunoscutu publicului romanu si prin alte scrieri de natura juridica. Carticic'a presenta este numai o reproductiune a unui sîru de articuli din „Famili'a“. Dupa espunerea motiveloru, cari l'au indemnatu la publicarea acestei carticele tractéza pe 57 pagini diversele sisteme ortografice, aretandu causele ce au indemnatu pe romani se parasésca literele cele ciriliane curatu fonetice, din causa, ca alfabetulu cirilianu a fostu croitu dupa natur'a limbei slavóne, si nu se potrivesce cu limb'a romana. Arata mai departe, ca primii plasmuitori si apostoli ai literiloru latine in limb'a romana au fostu nevoiti a alergá la diferite semne tonice si fonetice, puse parte de asupr'a vocaleloru, parte de desuptulu consonanteloru. Mai incolo dice, ca nou'a literatura cá o copila gingasia trebuiea se fia sprijinita, cá copii candu incepu se amble, de suptiori, de mani de degete, macaru de unu betiu, séu si de unu singuru paiu, apoi se mai foloseau ici colea si carji proptitóre, cá la schiopi si ologi. Apera cu tóta tari'a sistemulu moderatu etimologicu, in contra sistemului foneticu, in modulu de a combate se folosesce inse de niste termini, muscatori si puçini alesi, calificandu s. e. pe fonetisti de „lenesi„, „idioti“ si „habauci“, éra semnele loru diacritice, de „códe“ si „córne dobitocesci“, codârle“ si „carji“. Dupa parerea, ce-o are d-lu cavaleru despre semnele diacritice si despre aplicarea loru, ar' urmá, ca tóte somitatile filologe, incependu dela F. Bopp, fundatoriulu gramaticei comparative si pana la R. Lepsius, compunatoriulu unui alfabetu latinu generalu cu semne diacritice, sunt idioti, pentru-ca in transcrierea diverseloru limbi cu litere latine, au acomodatu alfabetulu latinnscu dupa fonetic'a limbiloru, aplicandu la sunetele derivate atatu la vocale, catu si la consonante, semne diacritice, ce-i dreptu cu mai multa consecinti'a, decatu fonetistii nostri. Combate si satiriséza apoi si pe etimologistii estravaganti si escessivi, cari dice, sunt atata de passionati de latiniséza cuvintele si formele limbei si acolo, unde nu e nici o lipsa; condamna cu tóta energi'a ciuntiturile fonestistiloru, precumu si ratiunile loru pedagogice, economice si estetice, dér totodata scarmena si regulele cele complicate si incurcate ale etimologiloru escessivi. Imputa cu dreptu cuventu, fonetistiloru ca sunt inconsecinti din causa, ca la sunetele d, s, t, candu sunt derivate le punu semne diacritise, éra sunetele **c** si **g**, candu se facu palatale nu le cinstescu cu nici unu semnu diacriticu, dér' in privinti'a acést'a face esceptiune d. B. P. Hasdeu, care a pusu si la c si la g, candu se facu palatale inainte de **'a, a, o** si **u**, semne diacritice, in care casu etimologistii punu unu **i** scurtu foneticu.

Ce se atinge de intrebarea de pe pagin'a 27 unde dice „apoi asiu vedé eu pe pedagogulu acel'a foneticu, in ce chipu va esplicá elu gramatic'a fara **u** finalu, care e bas'a tuturoru flecsiuniloru in genu, numeru si casu, in modu, timpu si persóna etc.? apoi noi, cu tóte ca nu suntemu in contra lui **u** finalu, o tienemu de naiva, deórece fonetistii nu recunoscu pe u de basa, si fiindu-ca pracs'a dovedesce, ca formele gramaticale se esplica si fara u si déca d. Puscariu vrea se-si satisfaca curiositatea n'are decatu se visiteze o scóla, in care se propune dupa metodulu foneticu. Catu pentru venerabilulu sunetu finalu u alu cuvinteloru romane, vedemu si noi, ca pe unele locuri dispare cu totulu din gur'a poporului, asia ca chiaru nici urechea cea mai agera si mai deprinsa nu mai aude nimic'a, éra pe alte locuri poporulu in loculu lui u scurtu modernu pronuncia unu sunetu, in casulu concretu, mai vechiu, decatu actualulu u scurtu si acest'a este **a** intunecatu palatalu, care coincide cu alu Macedo-romaniloru, cari dicu: au calcata, au batuta, au arupta etc. si gerundiulu: calcandalui, batundalui, arupsendalui. Asia dicu pe multe locuri: am vediuta, cadiuta, fosta etc. in locu de am vediutu, cadiutu, fostu si in gerundiu mergenda, facénda etc., in locu de mergéndu, facéndu, ba nu ne indoimu, ca sunt tienuturi romanesci prin Ardélu, Banatu si Ungari'a in cari si astadi voru fi pronuntiandu u finalu intregu séu destulu de chiaru, nu numai unde representéza articululu pr. domn-u, in locu de domnu-lu etc., ca-ci multe pronunciari ciudate se audu inca pe ici pe colea, cari nu se scriu cumu nu s'a scrisu u finalu mai inainte. Asia pronunciá in satulu Galati langa Fagarasiu procta cu c inainte de t, si profta, ce dicu altii propta, apoi pe alte locuri se dice in profta in locu de in potriva; asia dicu pela Sionu b o r u, la bourelu, care se dice si boorelu-boorelu, asia boru este contrasu din bo-oru; asia se dice pe unele locuri in tiér'a Oltului uréiche, paréiche, stréiche, su-oru si so-oru si su-ora si so-ora, din care venerabile remasitie ne esplicamu formele din sut'a XVI pr. incatro-o in locu de incatrau si incotro. Asia dér' si u finalu prea bine póte stá, ca-ci da óre-si cumu cuventului o distinctiune si esterióra formala.

Mai incolo fórte bine observa autorulu in contra fonetistiloru, candu dice, ca pentru ce la unele vocale códele de-nota vocalele modificate, éra la **e** si **o**, candu se modifica, se uu fia de ajunsu a pune pe **e** si pe **o** simplu

acutulu, spre a arata sunetele cele modificate, éra nu a mai pune inca unu a langa ele. Betranii, candu scrieau oa si pronunciau asia, dér' nu cumu facu fonetistii, cari dicu, ca facu economie si totusi incarca la litere de prisosu dér' apoi uita unu lucru, ca scriindu ea si oa in locu de é si ó aducu pe copii in mare zapacéla, cumu se cetesca cuvinte cá: dealbare etc. Are in multe privintie dreptate autorulu, dér' earasi in multe nu ne potemu invoi cu elu. Nici noi nu ne impacamu cu parerile etimologistiloru escessivi, cu atata mai puçinu ne potemu impacá cu fonetistii, cari de dragulu teoriei loru ciuntescu si slutescu cuvintele chiaru si acolo, unde nu-i ratiune, de a le ciocarti. Nu scimu unde va ajunge limb'a, déca va merge processulu ciuntarei totu nainte si déca nu i-se voru pune pe catu numai se póte stavili mai poternice. Tóte estravagantiele sunt nesuferite, fia acelea etimologice, fia fonetice, de aceia trebuie amendoue combatute din tóte poterile.

Dupa aceste puçine observatiuni se trecemu la partea a dóua, care forméza substratulu carticelei. In partea acésta autorulu tractéza consideratiunile asupra timpului si a spatiului. Din citatele presarate ici colea se vede, ca autorulu este initiatu binisioru in literatur'a moderna geologica, paleontologica si archiologica, dér' apoi trebuie se o spunemu francu, ca aplicatiunile si deductiunile, ce le face d-s'a cu resultatele sciintieloru naturali, cá se aduca bibli'a in consonantia cu ele, este ostenéla desierta, ca-ci tóta interpretatiunea biblica a d-sale este fórte silita. A face din dilele lui Moise periode, e usioru. Apoi din periodele acelea a face sute si mii de milióne de ani, ba chiaru bilióne, este inca si mai usioru. S'au mai cercatu si alti barbati, ba chiaru si unele somitati specialiste cu multu mai inainte, decatu d-lu autoru, cá se arete, ca cosmogoni'a lui Moise nu diferesce intru nimic'a de resultatele geologice, paleontologice si archeologice moderne, dér' tóte acele incercari au fostu desierte, si autorii loru au remasu isolati ca cuculu si s'au descreditatu cu totulu inaintea lumii culte. Nu cumva d-lu autoru crede, ca preotii egipteni, dela cari a luatu Moise intieleptiunea s'a, aveau totu atat'a de profunde si de lamurite cunoscintie, cumu au somitatile specialiste ale natiuniloru culte de astadi. Atunci tóta munc'a seculului nostru ar' fi unu regressu si nu unu progressu. Tóta lumea scie, ca geologi'a, paleontologi'a si archeologi'a, sunt sciintie curatu moderne, s'au nascutu numai eri alalta-eri, ca cunosciintiele acele elementare si rudimentare, ce le au avutu egiptenii, elenii, cu unu cuventu, popórele antice, nu se potu numi sciintie sistematice. Déca cumva nu admite d. autoru, ceea ce de multu s'au disu despre biblia: „Hic liber est, in quo quisque dogmata sua quaerit, quaerit te invenit quisque dogmata sua“, ergo si geologii, paleontologii si archeologii moderni trebuie se mérga se invetie dela Moise, ca elu tóte teoriile loru le-a cunoscutu multu mai bine acumu 3378 ani; apoi nu potemu intielege, cumu voiesce d-s'a se aduca genes'a lui Moise cu resultatele studieloru geologice moderne in consonantia.

Pe lenga tóte acestea recomandamu cartea ori-cui, ca se o cetésca, ca e scrisa intr'unu stilu placutu, ba chiaru si umoristicu, mai alesu acolo, unde vorbesce despre perioda de ghiatia, in care ghiat'a vine dela polulu nordicu totu mai tare catra ecuatoru si de aceea anglesii tragu totu spre sudu, cá atunci, candu va fi Angli'a acoperita cu ghiatia, se aiba unde scapá; noi austriacii cu Franz-Iosefslandulu nostru nu castigamu nimica. Ce se atinge de espunerea materiei, e esecutata cu multa deligintia asia, incatu nu se cunósce mai de locu, ca ai de a face c'unu nespecialistu. Dorimu, cá carticic'a acést'a se'si afle cetitori catu mai multi, cá se se póte realisa frumosulu scopu, ce si l'a pusu autorulu la publicarea ei.

Diverse.

(Principele mostenitoriu Rudolf) s'a afiatu adi septemana in mare pericululu de vieatia, din fericire inse a scapatu cu-o rana usióra la man'a stenga. „Prager Tagblatt“ descrie accidentulu in modulu urmatoriu: Principele mostenitoriu, care cumu scimu este unu bunu venatoriu, se esercéza cu predilectiune din candu in candu in dare la semnu, intr'un'a din odaile sale. Marti'a trecuta candu principele facea esercitiu cu-o pusca Salvatoru, vediú din intemplare sburandu pe dinaintea ferestrei o pasere mica rapitóre. Atunci fugindu la feréstra a voitu se-o deschida iute; pre candu inse voiea se-o deschida cu man'a stenga, s'a slobozitu pusc'a, pe care o tienea in drépt'a cu cocosiulu intinsu. Astfeliu fú ranitu intre degetulu celu mare si celu de alu doilea alu manei stange. Principele se afla acuma earasi bine, numai trebuie se pórte man'a stenga inca in legatura. Alteti'a S'a a visitatu deja unele prelegeri ce le asculta la universitatea din Prag'a, unde a fostu primitu de catra studinti cu manifestatiuni de bucuria.

(„Crucea Elisabet'a“). „Monitorulu oficialu“ alu Romaniei publica prim'a serie de dómne, carora li s'a conferitu „Crucea Elisabet'a“ de catra M. S. R. Domnitoriulu, in urm'a aprobatiunei M. S. R. Dómnei. Au primitu acestu ordinu cu totulu 173 dómne, cari prin cautarea ranitiloru séu bolnaviloru ostasi romani séu prin instalarea de spitale si ambulantie, precumu si prin diferite ofrande, au contribuitu la alinarea suferintieloru acestoru ostesi. Intre aceste vedemu figurandu si numele urmatórieloru dómne din Austro-Ungari'a: Natali'a Hurmuzache din Bucovin'a, Iudit'a Macelariu, Eugeni'a de Aldulénu Munténu, Emili'a Ratiu, Zinc'a Romanu, Hareti I. Stanescu si An'a Stoia din Transilvani'a, apoi Lucreti'a Munteanu si Iuli'a Rotariu din Ungari'a. —

(Kossuth despre ocupatiune.) Betranulu agitatoru dise intr'o convorbire, ce o avù cu redactorulu unei foi italiane, ca ocupatiunea Bosniei si Herzegovinei este o dovéda numai despre sclavi'a, in care se afla Ungari'a façia de Austri'a. Tóta lumea civilisata declara acesta ocupatiune de celu mai rusinatoriu si nepoliticu faptu, ce l'a comisu Austri'a vreodata. Eu din parte-mi sustienu, ca ocupatiunea va fi bas'a la ruin'a Ungariei, ca-ci deschide russiloru drumu in patri'a nóstra. In douedieci de ani russii sunt (domni) stapani peste Ungari'a.

(Poporatiunea romana scade?) Literatulu unguru Carolu Keleti intr'o conferintia scientifica, ce a tienut'o in Academi'a ungurésca, a aratatu, cumu au crescutu nationalitatile singuratice din Ungari'a si Transilvani'a dela 1870 pana 1876: Maghiarii s'au inmultitu cu 89,511; suflete: Nemtii cu 31,822 suflete: Slovacii cu 57,807 suflete: Croatii cu 8509: Rutenii cu 6271 suflete; constata inse din contra, ca poporatiunea romana a scadiutu cu 82,187, éra cea serbésca cu 1170 suflete. Pe noi ne surprinde acestu resultatu espusu de domnulu Keleti. Óre cele 82 de mii suflete se fia tóte de acelea, cari s'au vendutu maghiarismului pentru vre unu osu de rosu, séu ca acesti ómeni au fostu trecuti in condica cá maghiarii, din caus'a numelui loru maghiarisatu, ca-ci domnu Keleti sustiene, ca maghiarii au crescutu totu camu cu 80 de mii, cu catu au scadiutu adeca romanii. Altfeliu nu ne-amu poté esplicá scaderea poporatiunei nóstre intr'unu timpu asiá de scurtu in mesura atat'a de mare, candu chiaru sasii Transilvaniei, de cari se scie, ca scadu mereu, apparu sub rubric'a nemti cá sporiti, si candu scimu, ca romanii se immultiescu in proportiune de unulu la cinci, si vinu indata dupa evrei si slavi. O alta possibilitate ar' mai fi, ca adeca se fi emigratu o suma atat'a de mare din caus'a „fericirii“ si a „bunatatiloru“, de care s'au bucuratu sub parintesculu guvernu maghiaru, dér' apoi scimu din esperientia, ca la emigratiune totu ungurii cu secuii in frunte dau relativu contingentulu celu mai mare. Ar' remané inca numai cestiunea reului nutrementu, dér' óre slovaculu din Ungari'a se nutresce mai bine cá romanulu? — Prin urmare ne-ar' interessá se scimu mai de-aprópe, pe ce baséza d. Keleti resultatele acele ale cercetariloru sale; deocamdata suntemu pré dispusi a crede, ca d-s'a in casulu celu mai bunu a fostu jertf'a unei mistificatiuni grosolane si la noi nu neobicinuita, candu a sustienutu, ca romanii scadu intr'o poporatiune atata de inspaimentatóre, incatu, déca ar' merge scaderea, totu progressandu, atunci la finea seculului acestuia nemulu romanescu in Transilvani'a si Ungari'a ar' fi mai cu totulu stinsu. Nu trebuie se fia cineva chiaru membru alu Academii ungaresci spre a vedé, ca asia ceva este unu lucru cu totulu impossibilu.

(Deputatiunea bosniaca.) In 9 l. c. a sositu deputatiunea de notabili din Bosni'a in Vien'a. Conducĕtoriulu deputatiunei e Mustafa Bey Fazli Pasic mare proprietariu si primariulu Seraievului, intre membrii ei se afla mai multi Begi, primariulu dela Zvornicu, episcopulu si metropolitulu Bosniei si metropolitulu Zvornicului s. a. Dela Vien'a deputatiunea s'a dusu la Pest'a unde a fostu intimpinati cu mare distinctiune. Maiestatea S'a a primit'o in audientia in 12 l. c. Mustafa Bey Fazli Pasic, o figura musculósa, imbracatu cu haine cu firu si c'unu turbanu mare in capu, se apropiá de monarchu si-i inmaná adres'a omagiala a bosniaciloru, dicéndu: „Tramisi de poporulu bosniacu, venimu se depunemu omagiele nóstre la peciórele tronului. Ne pare reu, ca cativa retaciti s'au opusu bravei ostiri a Maiestatii Vostri, dér' ne mangaiamu cu aceea, ca acést'a n'a fostu vointi'a natiunei. Ne rogamu, cá Mai. V. se primésca adress'a acést'a devotata, care da espressiune simtiemintelorû nóstre sincere, si comandandu-ne gratiei M. Vóstre, ne rogamu, cá ceriulu se ve ia in a sa santa paza. Se traiésca imperatulu nostru Franciscu Iosifu I!“ — Maiestatea S'a primindu adress'a a respunsu cu cateva cuvinte gratióse, dupa cari deputatiunea s'a departatu. Séra toti membrii deputatiunei au fostu invitati la prandiu la palatu.

(Secretariu de statu) la ministeriulu unguresc de interne a fostu numitu in loculu baronului Kemény, acuma ministru, comitele Victoru Zichy-Ferraris.

(Noulu organu alu opositiunei intrunite.) Foi'a lui Sennyey „Kelet Népe“ declara in numerulu seu dela 15 Dec., ca cu finea anului va incetá si va reinviiá sub altu nume cá organu centralu alu opositiunei intrunite, adeca a opositiunei din drépt'a si a partidei liberale independente, a carora aliantia, dice, a trecutu deja prin prob'a de focu. Acestu organu nou portá titlulu „Magyarország“ si va aparé totu sub conditiunile lui „Kelet Népe“. Redactoru respons. va fi C. Abrányi jun. Se vorbea ca si „Közvélemény“ foi'a stangei moderate va incetá si se va fusiuná cu „Kelet Népe“. Faptu este, ca dela „Közvélemény“ inca s'a retrasu redactorulu de pana acuma d. Béla Lukács si a intratu in comitetulu noului diuariu „Magyarország“, impreuna cu comitele Apponyi, Fr. Choriu, br. L. Simonyi si Des. Szilágyi. Timpulu lui Sennyey se apropiá cu pasi rapedi)

(In diu'a de 28 Nov., aniversarea caderei Plevnei) Domnitorulu Carolu a schimbatu depesie de felicitare cu M. S'a imperatoriulu tuturoru Russiiloru si cu m. duce Nicolau. Domnitoriulu a primitu asemene felicitari din partea Esc. Sale generalului-adjutantu de Totleben, comandantulu capu alu armatei russesci in Bulgari'a, dela comandantii corpuriloru alu 4-le si alu 9-le ale armatei russesci, cari au fostu sub inalt'a comanda a Altetiei Sale regale inaintea Plevnei, precumu si unu mare numeru de depesie de felicitare dela deosebitele inalte persóne in strainetate.

(Dela curtea romana.) In diu'a de sf. Andreiu, patronulu primului ordinu alu imperiului Russiei, ale carui insemne cu spade au fostu conferite principelui Carolu de catra imperatulu Russiei inaintea Plevnei, Altetiele Loru Regale au intr'unitu la dejunu pe Esc. S'a d. br. de Stuart, ministru resiedinte alu Russiei, pe principele Obolenski, comissariu generalu pe lenga armat'a russésca si d. generalu Iacovlew, comandantu alu serviçiului de etape militarie, precumu si mai multi coloneli romani, cari au avutu comendamente inaintea Plevnei. — Totu in aceeasi di domnulu si dómn'a au datu unu prandiu in onórea Esce. Sale comitelui de Hoyos, tramisu estraordinariu si ministru plenipotentiariu alu M. S Imperatului Austriei, Rege alu Ungariei. La acestu prandiu au luatu parte pe langa domn'a comit. de Hoyos si personalulu legatiunei austro-ungare, metropolitulu primatu, ministrii, presiediutii camereloru, generalulu Manu si alte notabilitati, domni si dómne, preste totu 50 persóne.

(Distinctiune.) Din Vien'a ni se comunica, ca d. H. Bresnitz, redactorulu diuariului „Der Osten“, unulu dintre cei mai zelosi sustienetori ai causei romane, a fostu decoratu de principele Serbiei cu crucea de oficieru alu ordinului Takova. Ministrulu resiedinte alu Serbiei, d. Zukici, a venitu in persóna, la biuroulu de redactiune alu diuariului „Der Osten“, spre a inmaná d-lui Bresnitz decoratiunea.

(Unu respunsu potrivitu.) Cu ocasiunea serbatoririi trecerei armatei romane in Dobrogea, erau inscrise pe arcurile de triumfu, ce se redicasera in Braila, cuvintele: Plevn'a, Griviti'a, Nicopoli s. a. Unu oficieru russu, care priviea dela o feréstra adresandu-se catra o dómna romana 'i dise: — Déca romanii au luatu Plevn'a, Griviti'a si tóte celelalte, noi ce amu luatu? — Basarabi'a!! respunse dómn'a c'unu tonu ironicu.

„R. L.“

(Garibaldi despre atentatu.) Generalulu Garibaldi a adressatu catra diuariulu „Capitale“ urmatórea scrisóre din Caprer'a, 1 Dec. curentu: „Am cetitu articulu: „Il malessere politico“, in „Capitale“ dela 27 Novembre. Ati tractatu cestiunea cu o mana de maiestru. Da, ingrijirea politica nu e de catu o consecintia a nefasteloru guverne, care sunt adeveratii creatori ai asasinatului si ai regicidului. Socialismu, comunismu, nihilismu, republicanismu sunt sinonime; tóte acestea insemnéza nemultiamirea celoru seraci façia de acei'a, care se bucura de tóte intr'unu

modu ilegalu. N'am ajunsu inca la centenarulu anului 89 si deja se zarescu pe orizonte semnele prevestitóre ale uraganeloru, care sub regimulu lui Polignac au sangeratu Europ'a. Guvernele, preotii si cei cari sunt de cincidieci de ori milionari se cugete la acést'a. „Autorii datoriei de 12 miliarde ai macelurilorn dela Turinu, ai conventiunii din Septembre, cari opriau pe Itali'a de a merge la Rom'a, si catusiele dela vill'a Ruffi nu trebuie se aiba dreptulu de a interpelá pe barbati onesti, cari sunt la ministeriu si cari, o speru, voru sci se vindece relele causate de predecesorii loru — G. Garibaldi.“

(Luptele Austriei de trei sute de ani incóce.) Archivulu c. r. militariu a publicatu o charta, care infaçiosiéza o icóna lamurita despre luptele Austriei de trei sute de ani incóce. Numerulu actiuniloru militare in restimpu de 375 ani este fórte insemnatu, ca-ci ajunge la sum'a de 6839 diferite lupte. Afara de Svedi'a si Norvegi'a, de Russi'a nordica, ostica si orientala, nu-i nici o tiéra pe continentulu europénu, ba in Germani'a nu-i mai nici unu milu patratu de pamentu, pe care se nu se fia luptatu armatele Austriei. Perderea totala eruata si documentata in tóte resbelele in decursu de 375 de ani se urca pe partea celoru imperatesci la: 261 generali, 17,096 oficieri 1.068,514 soldati. Din acestia se potu numera cá morti si raniti, cu órecare esactitate 233 generali, 12,857 oficieri si 773,981 feciori. Numerulu celoru prinsi de catra inimicu face 56 generali, 4174 oficieri si 289,041 feciori. Mai incolo cadiura in manile inimicului, séu se prapadira: 1805 tunuri, 712 stéguri, 257 standarte, 129,227 cai si 3910 cara s. c. l. Din partea inimicului perderile se calculéza la sum'a de 305 generali, 10,099 oficieri si 1.227,656 feciori. Dintre acesti'a sunt de a se privi cá morti, perduti si raniti 279 generali, 5499 oficieri si 760,177 feciori. Austriacii facura prisonieri unu numeru de 159 generali, 8044 oficieri si 359,079 feciori. Trofeele luate dela inimicu de catra austriaci sunt: 4101 tunuri, 1754 stéguri, 279 standarte s. c. l.

(Desdaunare de resbelu.) Pórt'a s'a obligatu la platirea cheltuieliloru de resbelu in modulu urmatoriu: Pana celu multu 10 Feb. va dá supusiloru russesci, cari au suferitu pagubi prin resbelu, 10 milióne ruble. Din restulu de 300 milióne se va dá russiloru, indata ce voru parasi teritoriulu turcescu, 25 milióne. Restulu ilu va plati in rate anuale pana la 1 Ian. 1884.

(Din Dobrogea.) „Romanului“ i se scrie din Tulcea, ca inainte de sosirea romaniloru acolo viéti'a erá fórte eftina; indata inse dupa sosirea romaniloru tóte trebuintiele vietiei s'au scumpitu, au ajunsu si au trecutu chiaru pretiurile bucuresceue. O persóna nu póte se manance mai josu de 4 lei pe di. Casele de locuitu sunt fórte scumpe; pentru doue odai la mahal'a se cere chiria de 40 napoleoni pe anu. Dealtmintrelea orasiulu e frumosu. La 24 Novembre s'a luatu in primire de la administratiunea russa vam'a de Tulcea si in aceeasi di autoritatile nóstre vamale au si incasatu 1300 lei. Poporatiunea din Tulcea e camu nemultiamita cu unele articule privitóre la tacsele vamale, astfeliu de esemplu pentru zacharu, spirtuóse, pieleria, sticlaria, tutunu, dicêndu, ca platesce 20 si 30 la suta. Cu tóte astea, autoritatile romane nu intimpina nici o dificultate la incasare. Asemenea sunt nemultiamiti cei din Tulcea si cu prohibitiunea sarii de mare, sub cuventu, ca pescele din Dunare nu se póte lucrá de catu cu sare de mare, de órece altmintrele se strica. Lacurile din Dobrogea asemenea producu sare; inse nu potu procurá o cantitate destulu de mare, in comparatiune cu aceea a pescelui ce se scóte din apele Dobrogei, si care e enorma. Turcii arendau pescuitulu pe unu pretiu anualu de 33,000 lire otomane; ér' russii ilu cautau in regia, percependu o tasa de 15 la suta din valórea pescelui ce se scotea. Pana acumu romanii n'au perceputu nici o tasa; inse s'a cerutu ministerului instructiuni in privinti'a taseloru ce trebuie se se ié asupra acestui insemnatu venitu alu nouei provincii. Astadi se mai afla in Tulcea peste 800,000 ocale sare de mare, cá depositu, pentru care nu s'a platitu vama. Autoritatile romane nu sciu inse, déca trebuie s'o tacseze séu se oblige pe comercianti a o esportá, sarea de mare fiindu prohibita in Romani'a. Si in acésta privintia s'au cerutu instructiuni dela ministeriu.

Tablouri romane. Sub editur'a d-loru Grig. Luis si Lachmann, au aparutu de curêndu dóue frumóse si interessante tablouri, lucrate cu multa atentiune si purtandu urmatórele inscriptiuni, unulu: Carolu I alu Romaniei in capulu armatei sale in campani'a 1877—1878; celulaltu: Intrarea triumfala a armatei in Bucuresci.

Celu de antaiu se compune din o grupa de tabele, pare ca ar' fi fotografiate, si cari infaçisiéze principalele scene sangeróse si momente fericite in resboiulu de peste Dunare. In mediuloculu tabloului se afla A. S. R. Domnitorulu in fruntea ostirei sale dinaintea Grivitiei, in memorabil'a di de 30 Aug. De giuru impregiuru seu alte diece tabele mai mici representa in ordine cronologica: Lupt'a de anteposturi dela Olteniti'a (18 Apr.) bombardarea Vidinului dela Calafatu (15/27 Maiu), intrarea armatei romane in Nicopole (19 Iuliu), A. S. R. in fruntea armatei romane la Corabi'a (29 Aug.), asaltulu Grivitiei (27 Aug. 18 Sept.) batali'a dela Smardanu (12 Novembre), capitularea lui Osman-pasi'a la Plevn'a (19 Dec.) si in fine intrarea triumfala a armatei romane in Vidinu (12 Sept.)

Celu de alu doilea tablou, totu in genulu celui de antaiu, catu privesce art'a, cu care e lucratu, formatulu si marimea, representa intrarea triumfala a armatei romane in Bucuresci, serbatorita cu atata entusiasmu in diu'a de 8 Octobre.

Ambele tablouri se afla de vendiare la librari'a d-lui Grigore in Bucuresci si costa atatu de eftinu, in comparatiune cu ingrijirea, cu care sunt lucrate, in catu nu ne indoimu, ca toti, cari voru voi se pastreze o amintire piósa despre maretiele fapte ale osteniloru nostri, se voru grabi se'si impodobésca cas'a cu aceste icóue ale vitejiei romane.

Afara de tablourile de mai susu voru esi in curêndu 3 tablouri oleografice ecsecutate la primulu stabilimentu artisticu din Vien'a, premiatu cu medali'a de auru la espositiunea, ce avù locu acuma la Parisu. Unulu represinta pe Alteti'a S'a Regala in capulu colónei unui regimentu de calarasi ce ataca.

Cele 2 tablouri din urma sunt posele M. LL. R. in marimea naturala in busta, ecsecutate de unu renumitu artistu si reusite intr'unu modu atatu de maretiu, incatu M. S. R. Domnitorulu a binevoitu a esprimá deplin'a Inalta multiamire artistului, care a avutu norocirea a seversî acésta onorabila missiune cu atat'a ingrigire.

Depositulu tuturoru tablouriloru de mai susu pentru Transilvani'a si Banatu se afla la librari'a d-lui professoru *Tacitu in Brasiovu.*

Relativu la cele 3 tablouri din urma nu vomu lipsi a comunicá onorab. publicu conditiunile, sub cari voru fi puse la dispositiunea tuturoru.

Incunosciintiare.

„Associatiunea romaniloru pentru sprijinireá invetiaceiloru si sodaliloru romani meseriasi“ va tiené **adunarea ei generala** Dumineca in 17/29 Decembre a. c. in sal'a de desemnu a gimnasiului romanu la 3 óre d. pr. Agendele voru fi: a) Reportulu comitetului; b) Reportulu despre starea cassei; c) Alegerea comissiunii pentru revisiuirea reporteloru; d) Alegerea comissiunii pentru inscrierea membriloru noui; e) Propunerile comitetului pentru prosperarea Associatiunii si fructificarea fondului, precumu si fipsarea sumeloru pentru ajutórele prescrise in art. 4 din statute.

Din siedinti'a Comitetului, tienuta in 3/15 Decembre 1878.

Bartolomeiu Baiulescu, presiedinte — *Dr. Ioanu Bozoceanu,* secretariu.

Rogare

pentru vestminte portate, necessarie copiiloru romani seraci dela meserii.

Indurarea catra cei lipsiti 'si are resplat'a s'a mai vertosu atunci, candu timpulu e fórte aspru, candu gerulu e greu, atunci trupurile góle sunt espuse perirei.

Apelezu si in ajunulu acestoru s. serbari ale Domnului Christosu la indurarea familieloru marinimóse, la datin'a cea nobila religionara a romaniloru, care este: ca la serbarile cele mai insemnate se faca si pe celu golu si pe celu flamendu se se bucure; se daruiésca vestminte copiiloru dela meserii.

In anii trecuti, fiindu auditu, au fostu dieci de copii romani ajutorati cu vestminte. Facu si in acestu anu urmatórea rogare: Vestmintele portate de ori-ce specie, cari nu se folosescu, se se tramita subscrisului pentru a le intocmi si imparti copiiloru romani seraci dela meserii la s. Serbatori.

Brasiovu, 18/6 Decembre 1878.

B. Baiulescu,
presied. „Assoc. de meserii.“

Ajutórie pentru ranitii din Bosni'a.

(Urmare.)

Dela presiedintele comitetului de ajutorare. Nr. 20. 1878

La adress'a d-lui protopopu Ioanu Petricu, presiedintele subcomitetului romanu, constituitu pentru ajutorarea soldatiloru raniti in Brasiovu.

Cu provocare la comunicatele din 27 Septembre a. c. Nr. 9 facute Ilustritatiei Sale d-lui comite supremu Iuliu de Szentiványi, am onóre a ve face cunoscutu, cumca sum'a de 392 fl 5 cr., treisute nouedieci si duoi de florini si cinci cruceri, ce au incursu in urm'a concertului arangiatu din partea dómnei Victori'a Statescu, in favorulu orfaniloru si a veduveloru soldatiloru nostri cadiuti si raniti in luptele din Bosni'a si Herzegovin'a, — a ajunsu la man'a Esc. Sale d-lui ministru de interne si ca acésta suma, care pe jumetate pentru ajutorarea familieloru ajunse la o stare de stremtorare in urm'a nobilisarei facute, — este deja citata si in publicu atatu in monitoriulu oficialu, catu si in jurnalulu din locu „Kronstädter Zeitung“. Aducandu-o la cunoscintia d-lui subpresiedinte alu subcomitetului pentru ajutorare, 'mi implinescu totdeodata o placuta datorintia, candu viu in urm'a unoru invictiuni dela locurile mai inalte a aduce in numele Ilustritatiei Sale a d-lui comite supremu Iuliu de Szentiványi multiamita Esc. S. d-lui ministru reg. ung. de interne — comitetului si per eminentiam dómnei Victori'a Statescu pentru fatigielei marinimóse, pe cari le-au prestatu in favorulu ostiriloru nóstre.

Brasiovu, in 22 Novembre 1778.

Iuliu de Roll m. p.,
vice-comite si presiedinte.

(Va urmá.)

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.